

NOVINE

Pobožen, družbeni, pismeni list za vogrske Slovence.
PRIHÁJA VSAKO NEDELO.

Gena Novin za leto je vsakoml na njegov naslov 8 K.
 Škúpno od deset vec 6 K.

Naročniki k Novinam brezplačno dobijo vsaki mesec
 „Marijin List“ i na konci leta „Kalendar Srca Jezušovoga.“

Gena ednoga drehca je doma 10 filerov.

VREDNIK:

KLEKL JOŽEF

pleb. v Dolencih, NAGYDOLÁNY, Vasmegye.

K tom! se more pošlati naročnine i vsi dopisi, ne
 pa v tiskarno ali v Crenšovce.

Lastnik i izdajatelj Novin i Marijinoga
 Lista je Klekl Jožef vp. pleb. v Črenšovcih, Cserföld, Zalamegye.

VI. nedela po vüzmi.

*Kda pride Oveselitel, šteroga
 jas pošljem vam od Oče, on
 bode svedočanstvo činio od
 mene. jan. XV.*

Jezuš je slobod jemaod od svojih vučenikov. Naprej je njim povedo, da svet de odürjavo nje, nego po svedočanstvi Dúha sv. njegovo delo zmagalo bode vse i njegovo kraljestvo de na veke stalo. K svedočanstvi Dúha sv. se združi svedočanstvo apoštolov, ar so od začetka bili pri Kristušu i kak svedoki potrdijo Kristušove reči i dela.

Dúh sveti je Oveselitel. Vleje se vu našo sree, mir i veselje prinese. Dúh sveti je zagovornik, zagovarja nas pri Oči. Dúh sveti svedoči od Kristuša, da je pravi Bog. Sveti janoš piše, da trije so jo, ki vu nebesah svedočanstvo dajo: Oča, Reč i Dúh sveti.

Vu prečtetom evangeliomi smo čúli, da Jezuš od apoštolov túdi žele svedočanstvo: naj tisto gučijo, ka so čúli i vidili pri Jezušu. I so apoštolje po sveti razodišli i vse povsedi predgali Jezuša razpetoga. Konec govora je pa bio: Nego njega je Bog obúdo, tomi smo mi svedoki. Apoštolje so na slednje svojo svedočanstvo zapečatili s svojov smrtjov. Je li to je velko delo, da svedok za svojo reč, za svoje svedostvo smrt gori vzeme. Raj merje, kak pa bi nači gučo ali delo. I za apoštolami jezero pa jezero krščenikov je s svojov smrtjov svedočilo, da je Kristus Bog. Te so bili časi preganjanja, časi krvi. Zdaj krščenike ne preganjajo. Nego zato, ka mislite, so zdaj krščeniki ne dužni od Kristuša svedočiti? Kristusove reči: I vi te svedočili... se i nam pravijo, se i pred vami čtejo.

Svedočili te od Jezuša s krščanskim živlenjom, s dobrim vzgledom pred decov, držinov, pred prijatlami i tühincami. Na priliko kjer si na senji

pa poldne zvonijo, krščak si doli vze-meš. Ovi kričijo, ti pa svedočiš, da je Bog. Krščenik more biti božji svedok.

Volitve, odebiranje, postavljanje je, edni za pitvino odajo svojo dušo, ti pa nikoga nika ne prosiš, ideš po tvojoj poti, kak ti dúšna vest pravi i tak daš svojo reč, svoj votum. Veri meni, med dostimi lúdmu si svedok božji, svedok krščanske vere.

To so pravi moži, vredni vnúki apoštolov i manternikov.

Bojna.

26. april. Na zahodnom bojišči so nemci višino Kemmel pozajeli i obdržali. Francozi so proti napadali. Švičarske novine pišejo, da se entente na velko ofenzivo pripravlja, na zahodnom bojišči, na taljanskom i Balkani vu ednom vremeni ščejo napadati. Taljani so dve slednjivi tirolskivi vesnici Ala i Storo spraznili, čakajo vsaki hip našo ofenzivo. — Vu političnih krogah se guči, da Wekerle bode imenüvani za ministerskoga predsednika. Zünanji minister baron Burian i nemški državni tajnik Kühlmann sta odpotüvala v Bukarest. Lehko se pa dónok posreči z rumunom mir sklenoti. Na deželnoj zbornici je Wekerle izjavo, da so samo tam s vojakami rekvirirali, kde so je prosili. Od sega mao več ne bodo vojaki po rekviziciji šli. To bi že lahko davno objavljeno bilo, da bi ne vsakojacki glasi lúdstvo ešče bolje puntali.

27. april. Angluši i francozi so šteli nazaj vzeti Kemmel. Zaman je bilo. Več mestih francozi húdo napadajo. I na Finskom velki boji so jo. — Bratjanu je v Jassy govorio. Med drugim je pravo: Vüpajte se! Pri svetovnom miri Rumunijo povekšano pripeljamo

iz bojne. — Anglija jajcka, da ne ma zaposta ladj. Leta 1917 so zapadne države 598 ladj zgúbile. Ta flotta bi zadosta bila, da bi Angliji potreben živež pripeljala. Zvün toga nemške podmorske ladje dvakrat več ladj zaprajivo, kak ladje delnice napravijo. Američki vojakov je vsikdar več, za te túdi vsikdar več ladj je potrebno za vožnjo živeža, gvanta i municije. — Ukrajnci i Bolgari se proti postavljajo, da bi Rumuni Besarabijo dobili. Vu novom pogajanji ščejo mir Bukaresta preglednoti. — Kak smo pisali, nemci so pozajeli breg Kemmel i se hvatijo ž njim, da lada okoli celi prostor, francozi pa pravijo, da so mogli nemci s tom zadovoljini biti, ar proti Amiensu i Parizi eden pedén več ne morejo naprej.

29. april. Na Flandrškom topovski boj. Nemške i ukrajnske čete v Ukrajni napredüjejo. Törki so pozajeli trdnjavo kars, porobili so 860 štúkov. — Mro je morec bivšoga trononaslednika Ferenc Ferdinanda. — Pri morskem napadi v Zeebrügi je mrlo 19 angluških častnikov, ranjenih je 29, preminolo jih le 17. Z moštva je mrlo 147, ranjenih 363, 17 jih fali. Kak smo že pisali, napad se zgodo, 23. aprila v gojčno rano. Angluške ladje so prišle vu narejenoj gostoj megli. Eden podmorski čun se je s eksplozivnov materijov proti nasipi (molo) pelo, most, šteri nasipe veže s sühov zemlov, je vu zrak zleto. Na ednok, liki edna prikazen, pride iz narejene megle angluška ladja, pred nasipom postane. Na ladji je vse čarno od lúdi, nemci je húdo stepajo, angluški mornarje lestvice lúčajo na nasipe, da prek pridejo. Na steni nasipa se začne grdo bitje s nožicami, s pesnicami i zobami. Izmed 40 angluškami, ki so prišli na steno, ni eden ne prišo

živ nazaj. Angluši so ob vhodi v pristanišče potopili stare s betonom napunjene ladje, da bi nemškim ladjam zaprli pot.

30. april. Na Taljanskem se ozivila boj. Na zahodnom bojišči na vse kraje bitje. Zdaj posebno ide za Ypern. Na pol okrog so ga že nemci okoli vzeli. V ednem mestu že samo na $1\frac{1}{4}$ km. daleč stojijo. Angluški časniki za odločilno bitje imenujejo bitje okoli Yperna. Kelko odločilnoga bitja že bilo v svetovnoj bojni štirih dugih let? — Francozi se pripravljajo, da Pariz spraznijo. — Amerikanski minister morarice Daniels pravi, da v najbližnjih 12 mesecah se bojna sama od sebe skonča.

Dom i svet. — Glási.

Ostra rekvizicija. V ednoj vesi na Češkom so tak ostro rekvirirali krumpiša, da ešče posajene krumpiše so mogli z zemle razkapati.

Kmetom cukar ponujajo v Austriji, da bi bolje raj dali državi silje „na posodo“. Za vsaki metercent zvün penez bi dobili 2 kg. cukra.

Marš pri armadi. Nemski vojaski predpis žele 114 stopajov v minuti, pri bežanji 165—170 stopajov. Naš vojak v minuti včini 115 stopajov na 75 cm, v vori včini 5.1 km. Nemške čete so na den 30—35—50 km. marša včinole, posebno februara v Ukrajni. Nemške napadelne čete, stere so pred armadov šle, celo 80 km. včinole po ledi i v snegi.

Včele i pijanci. Znano je po francoških vesih, kde je dosta včel, da včelini piki včasi iztreznijo najbolje pijanoga človeka. Nedavno so zdravniki v neki londonski bolnišnici s včelinimi piki zdravili med drugimi reumatičnimi bolniki tudi štiri prijance. Zdravljenje je melo nepričakovani vspeh. Štirje pijanci, ki so prve ne mogli biti brez alkoholnih pijač, so zdaj naenkrat dobili velki gnūs nad vpijanljivost pitvinov. Že več mesecov ni eden izmed njimi ne pio zapojilne pijače. Či bi se skazao včelin pik res, kak zanesljivo zdravilo proti pijanstvi, bi to za blaženstvo človeštva pomenilo neizmerno več, kak vse moderne tehnične iznajdbe.

Surovina. Po svetovnoj bojni seprotijo naši sovražniki s gospodarskov bojnov. Vsem nam je znano, kakšo pomanjkanje obleke i perila je i ravno tak znajo to naši sovražniki. Zdržene

države, Japonska, Indija, Anglija se pripravljajo, da bi nam po bojni za drage peneze davale gotove izdelke ino bi ti radi bili, da bi nemška oblačilna meštija ne prišla nikdar več do provejše moči. To pa z dobijo s tem, da ne bodo dali Nemcom surovine, to je sirovoga bombaža, sirovoga svila, jute, prediva i vune. Tak je i s oljnim sadom, šteri iz drugih dežel pride i ž njega redijo svetilne snovi, milo, mast, olje i firnež. Nemški kmeti bi odpadli od oljnih tropin, štere kak krma za živino igrajo odločilno vlogo. Tropine igrajo v krmlenji naše živine enako vlogo, kak mast v prehrani ljudih. Tropine davajo živini moč i plodnost, po njih se dobi močen gnoj. Kem več oljnih tropin, tem več kož. Vozili smo i riž, kakao, kavo, dišave, brezi šterih bi lahko živeli, nam je pokazala zdajšnja bojna. To je vse malo, tem vekše je pomanjkanje oljnik surovin ino rastlinskih i predilnih vlaknin.

Kiss Koloman — bio je kaplan na Tišini i plebanoš pri sv. Benedikije pozvani v vojaško duhovno službo.

Bitje med ciganami i žandarami. Seden ciganov je vkup stopilo. V županji Vesprimskoj so ednoga bogatoga veleposestnika i njegovoga sina morili, žene oskrunili, dragoceno blago porobili i na kolah v županijo Saladsko tirali. Kda so njim konji vkup spadnoli, druge konje so vkradnoli i dale se tirali. V Kestheli je nje že celi kordon žandarski čako. Začnoli se je bitje. Ciganje so meli vojaško orožje. Cigani so pobegnoli na Šumorsko, húsari i šumorski žandari pa za njimi, nego na ednok je sled ciganov preminoli. V županiji Saladskoj šojtorski žandar je na poti srečo dva cigana, šteriva sta revolve naprej potegnoli. Žandar je ednoga s mečom vse vkup zoseko, drugi je pa pobegno. Cigan v špitali je vadlivo, da morstvo v županiji Vesprimskoj na njegovej duši leži. — V bitji pri Kestheli so žandarje tri cigane strelili, nego ciganje so mrtvece s sehov vzeli i v šumah šumorskih pokopali. Cigani so po mali nazaj prišli v županijo Saladsko, celo v železno. Zdaj se tu skrivajo. Žandarje so na sledi.

Novi pov — tak se čuje — se včasi pri mlatitvi — pri mašini prek vzeme.

V Austriji de se davo tobak na karte. Kadilci se razdelijo v stalne i slučajne odjemalce. Stalni odjemalci so vsi moški od 18. leta, ki stalno bivajo v okolici kakše trafike. Dobijo 6 cigarov ali 18 cigaretov ali tobak za pipo. Slučajni odjemalci so osebe, ki se začasno na-

hajajo v okoliši trafike: potniki, tühinci, vojaki, posebno dopustniki. Bi pri nas tudi dobro bilo, da bi, ne židovje ladali s tobakom.

Posojilnica v Gornji Radgoni je v pretečenom leti prometa mela skoro dva milijona koron, vloge so pa narastle skoro na $1\frac{1}{4}$ milijon koron. Slovensko ljudstvo bi se moralo zatekati v vseh peneznih (denarnih) zadevah k tomi zavodi, ne pa k nasprotnim šparkasam, štere s slovenskimi peneze podpirajo nam sovražna društva. Slovenci podpirajte slovence!

Pismonosca Johan Fuchsa so v Radgoni morili i porobili. Morilec bi, prej, eden vojak bio, ki je njemi šinjek s bajonetom prekvrezo. Poleg smrtne rane je ništerne stopaje ešče bežo, potem je na kraji poti vkup spadno. Tak ga je vido eden človek, ki se je kesno v mestnom parki sprévajo. Morilec je odbežo. — Iz radgonske vojaške voze je deset vojakov pobegnoli. Izmed njih so, prej, ništeri pismonosca morili.

Strahšen čin obvüpanja. Dne 25. apr. je prišla v občino Osel pri Slov. Bistrici rekvizicijska komisija, da pobere še zadnje silje poleg najnovejše vladne naredbe. Komisijo je vodo vpo-kojeni davkar Kahler s asistenco 6 vojakov. Oglasilo se je najobprvim pri župani Ačko, koga je i proso, da bi župan prenočil njega i vojake. Župan je komisijo pogosto i njim dao mesto v svojoj hiši. Okoli dveh ponoči je župan Ačko vstano i s revolvov vrokišo v hišo, kje je spao Kahler. Prišla sta i hlapec i neki vojak — vendar vojaski begunec, ki je odskočo — s krampami. Spadnola sta na Kahlerja i njemi presekala roko. Med tem so se zbüdili drugi vojaki. Ačko i njegoviva pomagata sta pobegnoli. Slednjiva dva so zgrabili, Ačkota so pa naišli — obešenoga.

Dva honveda so strelili v Budapešti, ar sta večkrat odskočila od svojega polka.

Dajte svinje vcepiti. Znano je, kelko svinj preide v rdečici. Rudeče gratajo, prunt, prej, k njim vdari. Zgučte si vkup, či mate 40 svinj, je že vredno živinozdravnika zvati, pa vam je vcepi. Mogoče je, da edno ali drugo zgine, da pa tisto je že betežno bilo. Vcepljavanje samo zdravim vala, da ne dobijo rdečice. Ka mislite, je ne boljše 3—4 kor. plačati, kak stotke zgubiti?

Vdobleni so penezi vojakov: Horvat Ivan 6 kor. Gomboši Karol 3 kor. Šeruga Janoš 3 kor. Horvat Štefan 5 K.